ANY II : NÚM. 52 BARCELONA 24 DE JUNY DE 1916 VAL 5 CTS.

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

La nostra afirmació nacionalista-socialista i en Fabra Ribas

De llavis del conegut socialista català A. Fabra Ribas, acabem d' escoltar una diatriba, violenta i apassionada, contra el moviment nacionalista de Catalunya. En resposta a aquella diatriba, nosaltres, ben sincerament, hem de fer constar, abans que tota altra cosa, que ens dol i ens apena haver de contemplar, tan sovint, el desconeixement, total i absolut, que del nacionalisme donen mostres de posseir una infinitat d'homes que, per les actuacions polítiques i socials que realitzen, és lamentable no s'hagin preocupat atentament d' esbrinar quines són, en veritat, les causes, els motius que, lògicament, poden impulsar-los a anar, d'una faiçó general, contra la idealitat nacionalista.

De *raonaments*, més o menys enginyosament fonamentats, per a combatre el nacionalisme, n'hem sentit moltíssims, emperò cap, encare, ens ha vingut a demostrar, d'una manera palpable i racional, que el nostre ideal no fos, avui, un ideal modern compendiador de les més humanes i absolutes llibertats i agermanador dels més justiciers sentiments de socialització i col·lectivisme.

De la faiçó que nosaltres tenim fetes les nostres proclamacions, de la faiçó que nosaltres les expandim i propaguem, de la manera que nosaltres breguem per tal d'instaurar-les en el nostre poble, no hi ha forma possible, quan se va amb rectitut ideològica o no s' és víctima d' apassionaments partidistes, d' anar contra el nacionalisme acusant-lo d' ésser un ideal raquític, mesquí, burgès, conservador, reaccionari, com suara, en la seva recent conferencia, en Fabra Ribas acaba de fer.

Ja sabem que en Fabra Ribas atacava i acusava els nous *definidors* nacionalistes de la Lliga i, per tant, era dirigit al suposat nacionalisme d' aquella agrupació política catalana l' atac vehement i àdhuc, si es vol, raonat que el conseqüent socialista esmentat planejà en el transcurs de la seva peroració. Peró, amb tot i saber, nosaltres, que les acusacions que contra el nacionalisme en Fabra Ribas llançava, per a res afectaven el nostre nacionalisme llibertador i socialitzador, no per això hem de deixar de lamentar-nos que, dia darrera dia, vagi subsistint, encare, la concepció pobre i migrada que representa la continua manifestació d' aquest criteri fals i errat que fa considerar i creure a molts homes que les aspiracions nacionalistes dels pobles són quelcom desarticulat que, en ésser pels homes defensades, de la mateixa faiçó poden defensar-se des d'un punt d'obir conservador que eixint de les més avançades modalitats polítiques o socials.

És innegable que d'unes certes aspiracions que van incloses en les aspiracions vagues i generals del nacionalisme se n' ha fet bandera de combat pels homes aburgesats i de dreta, com també és cosa innegable que una bona part d' elements conservadors de la nostra Catalunya no han pogut despendre's, al menys aparentment, del sentimentalisme catalanesc que el dir-se partidari d' una certa dosi d' autonomía per a la nostra terra representa posseir, però això no és prou per a qualificar el nacionalisme d'ideal burgès i reaccionari ni tampoc per a condemnar, ras i curt i sense fer les salvetats degudes, les globals aspiracions nacionalistes, sobre tot, existint qui propaga el nacionalisme fent-lo arrencar i no separant-lo jamai de les més modernes lliberacions humanes.

Apena fondament l'esperit nostre haver de contemplar com, àdhuc els homes que per la idealitat que encarnen haurien d' estar lliures de prejudicis nocius a la propia actuació social que representen, cauen en el defecte de considerar un senzill aspecte, lleu i remot, del moviment nacionalista d' un poble, com si fos l'eix alentorn del qual hi verifiqués son desenrotlle tota la vida política i social de la col·lectivitat. No, no és justa la concepció que el socialista català de qui parlem s'ha forjat del nacionalisme de Catalunya. Pot atacar-se, certament, el nacionalisme burgès que representa la Lliga, però és imperdonable que no es faci la deguda salvetat que eviti que l' anatematització d' un home o d'un agrupament d'homes socialistes caigui damunt l' afirmació nacionalista-socialista ben arrogantment, ben categòricament feta per la Unió Catalanista, per nosaltres..... El fet d' atacar la existencia d'un moviment nacionalista pel motiu, fútil motiu, d' haver-hi homes o agrupaments burgesos que fan derivar l'existencia d'aquell moviment d'hipòtesis divinals, en tots els terrenys discutibles, denota una profunda manca de comprensió de la essencialitat del moviment que es combat.

El nacionalisme — en la que nosaltres crèiem clarissima concepció ideològica d'en Fabra Ribas no havía de passar desapercebut — no pot ésser, de cap manera, una idealitat que tingui per fi la reclosió dels sentiments individuals i col·lectius dels homes i dels pobles en l' interior d' un cercle social, que, per ampli que fos, sempre resultaría estret i esquifit. L'aspiració nacionalista, tal com nosaltres venim propagant-la, representa la més ferma i intensa expansió lliberadora, i, ensems, la més categòrica afirmació de que, al món, tots els pobles, tots els nuclis humans, tenen dret a viure d' acord amb tot quant representi lliure manifestació de la llur voluntat més omnímoda. I és que nosaltres — repetides vegades ho hem afirmat — som nacionalistes perquè el nacionalisme el concebim com a ideal d' absoluta llibertat i com a concepció humana que, en propugnar per tal que el regoneixement de la llibertat nacional dels pobles sigui un fet, advoca, també, per la lliberació absoluta dels homes, sense qual lliberació no creiem factible la lliure existencia de cap nucli col·lectiu constituit amb propia i peculiar personalitat.

No ens plauen les actuacions aburgesades perquè les considerem com a desviacions socials que no empararem jamai. Per això, per exemple, estem i volem estar apartats de les actuacions netament burgeses, malgrat siguin revestides d' un nacionalisme superficial, que defensen i sostenen els homes de la Lliga Regionalista.

Amb una idealitat amplia i expansiva com nosaltres entenem que el nacionalisme és, podem aspirar, dins del nostre poble primer, i en la interior organització dels altres pobles que el sentit nacionalista adoptin després, a la transformació del règim social d' ara; perseguint, només, la consecució d' unes minces concessions descentralitzadores que suposa l' abstracte i dilatat concepte autonomista del qual, la conferencia que comentem, en Fabra Ribas semblà estar conforme, ens veuríem impossibilitats d' infondir a la organització social de Catalunya tots aquells atributs nacionalitzadors i socialitzadors que estem convençuts que, necessariament, tots els pobles han de tenir. Per això som ben expansivament, ben ampliament, ben íntegrament nacionalistes.

Ens ha apenat — cal que ho tornem a re-

petir — haver de constatar, una vegada més, el desconeixement, imperdonable en homes com en Fabra Ribas, que es té del nacionalisme català. En homes que, veritablement, són ardits lluitadors socials, i posseeixen, fortament arrelades en llur esperit, les més lliures modernitats sociològiques, no hi cap el llastimós desconeixement del nostre problema ni del nostre moviment. En produir-se i manifestar-se dins d' un poble una nova idealitat, vénen obligats, els que en els moviments polítics o socials d' aquell poble tenen intervenció, a conèixer la nova modalitat ideològica totjust a la vida pública, a la vida social d' aquell poble ha aparegut, puix no fer-ho així sembla voler dir — i més que en cap altre en el cas concret del nacionalisme nostre i el socialisme d'en Fabra Ribas — que el dogmatisme d' una gran idealitat s' interposi entre el lliure i desapasionat examen d' una altra idealitat que posseeix la mateixa grandesa del socialisme — car n' accepta, absolutament, tots els principis — i posseeix, a més, l'aspiració noble i sublim d'agermanar tota la humanitat per mitjà de la federació dels petits Estats producte de la voluntat col·lectiva de tots els homes que, en sentir-se aplegats, mancomunats per una igualtat de sentiments, han constituit, perquè n' han sentit la necessitat espiritual, un organisme natural que es denomina *Nació* i que ha de viure la vida, la organització social que els llurs components li imposin.

SOCIALISME

I

No fa pas gaire temps que, des d' aquestes mateixes planes, us vàreig parlar, a vosaltres, comentant el fracàs del darrer intent de vaga general.

El parlar d'aquestes qüestions és lleminer, i amb només haver-me atrevit una vegada a fer-ho, torno a sentir necessitat, com si fos un manament del meu esperit, d'iniciar una nova conversa amb vosaltres, a fi de fer-vos participar de les meves esperances sobre la manera com podríem cercar un major benestar, l'assegurança d'una vida més fàcil, més garantida i menys tràgica que la que actualment soportem, si ajuntessim, de la manera que cal, els nostres esforços.

És una paraula, la meva, que té, certament, ben poca destresa, i, per tant, és ben probable que no m' expressi amb la polidesa que caldría; però, francament, trobo que, o se'ns parla generalment amb massa teoría, o bé, al parlarnos de les nostres lluites, només se'ns parla de les tares de les associacions i de les maneres actuals de combatre, sense que se'ns indiquin ben clarament els camins més curts i menys penosos per a arribar al nostre objectiu. Heu's aquí perquè m'he atrevit a complir el que em sembla un deure, que com a tal ho sento, malgrat no creure'm en condicions per a dirigir-me al públic.

El nostre optimisme

Hem de començar per declarar que som optimistes.

Tenim el ferm convenciment de que, tard o d' hora, es trobaràn més nivellades i seràn més equitatives les condicions en que es desenrotllaràn les vides totes de la humanitat.

Aquesta nivellació serà produida per una força que tots sentim a dins nostre, i en l'ambient que envolta a les persones nobles, a les persones bones.

Aquesta força inexplicable, aquesta força misteriosa, que tants homes han sentit, ja abans que nosaltres, és la bondat, l'amor. És cada dia més potent; sembla talment que fos la condensació dels dolors soferts per tants milers d' ànimes que han passat pel món soportant una anònima existencia heròica, dins d'una mina, extreient de les mateixes entranyes de la terra el metall amb el qual, si va sublevar-se contra la tiranía, si va cercar llibertat, va ésser forjada una cadena per a agermanar la seva munyeca amb la d' un criminal; en el camp, encorvat sobre l' eina, rebent els raigs xardorosos del sol, les pluges, les frets humides, que, de tan grises i desoladores, devía semblar talment que se'ls hi infiltraven dins de l' ànima, conreuant l'aliment de que no en fruiríen; dins de la fàbrica, produint a milers els metres de teixits, mentre ells i els séus fills no tenían amb què defensar el séu còs contra les inclemencies del temps; al taller, a la botiga o al despatx, adelerats sempre, sense una clara conciencia del propi valor humà, i amb la por, encare, de que aquella mena de gracia de caritat de deixar-los viure... viure... diguem-ne viure, els hi pugui ésser negada en qualsevol moment, sense que la societat, per la qual s' han sacricat tota la vida, per qui l' han exposat a cada moment, tingui la més mínima obligació de garanti'ls-hi ni tan sols una existencia tan miserable.

La florida d'aquells dolors

Podríem posar, com a un exemple material dels nostres ideals, un roser d' aqueixos que tenen les branques ben cobertes d' espines; figurem-nos que en totes aquelles espines hi han milers de cors clavats, adolorits per les infinites penes amb que han estat turmentats, i que la planta està regada amb tota la suor vessada, amb totes les onades d'amargant tristesa que no han pas estat exterioritzades. I heu's aquí, al cap de munt, la rosa olorosa, la rosa vermella, com la sang que generosament li ha estat oferta.

Aquesta rosa, també n'ha rebut, de nosaltres, de força vivificant; també hi ha fèl de les nostres fondes penes i sang de la nostra, en la seva olor i en la seva vermellor.

Heu's aquí perquè els sentim tan nostres, aquests ideals, perquè els estimem talment com si nosaltres, només, els haguessim engendrat : perquè són també formats per troços del nostre cor, partícules despreses en moments de santa indignació, davant d' una injusticia més remarcable que les normals, a les que sembla, devegades, que ja hi estessim fets, o en els moments de ferma esperança, en que sentim una serena calma, en que tenim una clara percepció de la nostra força espiritual col·lectiva, i una visió de la societat futura, més justa, més bondadosa, més agermanada.

En tenim un coneixement tan real, dels nostres ideals, de la força, que va imposant-se, de la bondat i de l'amor, que sabem bé prou que encare que fos possible que volguessim privar el séu triomf, no la deturaríem pas en el séu camí; tot el que podem fer és retardar-lo, si restem masells, o accelerar-lo, si hi posem els nostres entusiasmes.

No creiem en la violencia

Pot dir-se que sempre que hem sentit a parlar o hem llegit quelcom de la majoría dels que es diuen sustentadors de les teories del millorament humà, hem hagut de veure, amb pena, que es preté imposar les idees socialistes, idees d'amor i de solidaritat humana, pel mitjà de la violencia.

Sempre se 'ns parla de la gran revolta social, de la terrible visió de sang, de la suprema explossió d' odis per tants cents anys acumulats, i se'ns diu que després s'ha de fer un gran moment de claror, de quietut, amb una atmòsfera transparent i tebiament amorosa, i que, des d'aquest gran moment, serà el regnat de la pau i de l'amor.

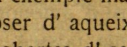
No us sembla, francament, un contrasentit el voler assentar el regnat de la pau i de l' amor, sobre una base de guerra i d'odi? I els vençuts, que no serien pas uns convençuts, que cedirien, només, en gracia a la força, que no ens en tindrien d' odi? que n' hauriem arrencat fins les arrels de l'odi, que és el que cal?

Ja veiem l' irònic somriure dels partidaris de la violencia i de la sang; dels que somnien en l' esdeveniment de la germanor pel mitjà de l' odi, que trobaràn puerils les nostres fermes esperances de trobar la bondat amb la bondat, l' amor amb l' amor, les virtuts amb les virtuts.

A tots els direm que no, que no hi creiem pas en la tan anunciada revolta que, en un moment donat ha de portar el canvi total a la societat·

Som evolucionistes; no volem el triomf dels nostres ideals per la força de la força, sinó per la de la raó; volem que els nostres ideals s'imposin per la seva bondat, per la nostra organització ben ferma, ben pràctica, ben humana.

FLORENCI BASSA

ELS NACIONALISTES IRLANDESOS

En l' Assamblea celebrada pels nacionalistes irlandesos, a Dublin, el dia 10 de Juny, Redmond, el leader nacionalista, exposà les proposicions de Mr. Lloyd Georges amb referencia al nou Govern irlandès, que són:

Primer. Posar immediatament en vigor la llei del «Home Rule».

Segon. Introduir una llei d'esmena per a durant la guerra i un curt espai de temps després d'acabada.

Tercer. Durant aquest període tots els diputats irlandesos conservaràn els seus llocs en el Parlament.

Quart. Durant aquest període els sis comtats d'Ulster permaneixeràn baix el domini del Govern imperial, segons estàn actualment.

Quint. Immediatament després de la guerra es celebrará una conferencia a la que hi assistiràn tots els representants dels dominis de l'Imperi, incloent la qüestió d'Irlanda.

Sisè. Immediatament després s' arribarà a un acord definitiu referent a tots els problemes pendents, tals com la situació definitiva dels sis comtats susdits i altres problemes financiers.

Redmond anuncià que es celebraría una nova assamblea una volta estudiades dites proposicions.

L' expansió del Nacionalisme de Catalunya

La Unió Catalanista a Madrid i al Congrés de les Nacionalitats de Laussanne

A la primera plana de *La Tribuna*, de Madrid, del dia 16 del corrent, el distingit publicista, en Santiago Vinardell, pnblicà una informació baix aquests títols: «El Problema Català», «La meva entrevista amb el doctor Martí i Julià».

A continuació transcrivim els principals fragments de la informació del senyor Vinardell, però abans ens cal fer notar el valor que té en els presents moments el fet que la Unió Catalanista, i amb ella la personalitat representativa del séu president, sigui presentada a l' opinió pública de la capital de l' Estat espanyol.

El senyor Vinardell ho diu en les primeres paraules del séu article: «És necessari que se sàpiga el que passa a Catalunya». Realment, és hora ja que a la capital espanyola es tingui noció de la realitat nacionalista de Catalunya i que els gests de la nostra nació els aprestin, si es vol, a la lluita, a la defensa de llurs il·legítims interessos, però que no els sorprengu'n. El fet que una empresa periodística com la de *La Tribuna*, de Madrid, hagi enviat a la capital de Catalunya, a un home intel·ligent i de cultura, per a que efectui una enquesta sobre el problema català, denota que allà comença a vesllumar-se l'existencia del nostre plet nacional com quelcom viu i encarnat en el nostre poble, i que es sent, conseqüentment, la fretura de saber que hi ha, que passa a Catalunya, més enllà de tota eventualitat política i més enllà de les actituts, sovint equívoques, de la Lliga Regionalista.

I per a saber el que passa a Catalunya, cal acudir a les fonts de la seva vitalitat nacionalista; per a saber el que passa a Catalunya, cal obirar el séu nacionalisme en tota la seva integritat, en tota la seva complexitat: cal acudir a la Unió Catalanista.

Sols després d'estudiar aixi el nacionalisme català, és possible coordinar les actituts diverses de Catalunya, i és possible establir una lògica que permeti preveure les seves actituts futures a les quals l'opinió pública espanyola pugui anar-se resignant fins a arribar a la seva gran resignació, en el moment que per a la nostra patria arribi l'hora de la llibertat.

Heu's-aquí, ara, els principals extrems de la informació del senyor Vinardell:

. . . . . .

La Unió Catalanista.—La Unió Catalanista porta vint-i-cinc anys d'existencia. Es l'entitat mare del catalanisme en les seves diverses tendencies i matiços.

. . . . . .

En els primers anys de la seva actuació realitzà un veritable apostolat per les comarques catalanes. En la nostra adolescencia hem vist en la plaça pública dels pobles més humils predicar la nova doctrina un agrupament d'il·luminats que—tal com els apòstols cristians—, recorrien el pla i la muntanya en cerca d'adeptes. No abandonaven un poble ni un vilatge sense deixar aixecada una capella als llurs ideals. Se'ls deia boigs, se'ls feia objecte de tota mena de burles; més ells proseguien el llur apostolat amb una tenacitat sense precedents. Eren els sembradors. Aquestes actituts inesperades que avui fan despertar del llur dolç sòn als polítics de Bizanci, són la llavor que ha fructificat.

Aquesta fou la tasca primitiva de la Unió Catalanista. Els séus homes fruíen fama de rectes i d'austers. Dir-se catalanista era, en aquells temps, una patent d'honradesa.

La ineptitut de Pilats—de tot un seguit de caps plens de serradures que l'Estat va posar al davant del govern civil de Barcelona—contribuí a augmentar els adeptes de la nova doctrina. Els grans festivals de propaganda que organitzava la Unió acabaven sempre a garrotada seca. Els esbirros rompíen el cap a uns quants jovenets exaltats i no mancaven mai les detencions a dojo. Doncs bé; aquells caps envenats exaltaven el sentimentalisme de les mares i les germanes, i aquells homes honrats que una multitut immensa anava a contemplar afligida darrera les reixes de la presó, eren, pel catalanisme naixent, la major de les propagandes.

Allò va passar, o, al menys, va deixar de produir-se amb la intensitat a que ens tenía acostumats. La Unió Catalanista va extendre el séu radi d'acció per tot Catalunya, i el nombre de societats i periòdics adherits arribà a adquirir respectables proporcions.

«En el catalanisme—es deia—hi caben totes les opinions polítiques i socials». Nogens-menys, no varen trigar a produir-se les naturals i inevitables escicions. De la Unió nasqué la Lliga, i, més tard, la famosa esquerra catalana, que darrerament va morir en mans de don Pere Corominas.

A pesar de tot, la Unió Catalanista—vestal que segueix guardant el fòc sagrat—no va deixar de celebrar periòdicament les seves famoses Assamblees, en les quals s'han anat definint tots els aspectes polítics i socials que formen el «corpus» del nacionalisme català.

L'entrevista.—Hem cregut que una entrevista amb el president de la Unió podría tenir interès en aquests moments.

L'actual president és el doctor Martí i Julià. Ocupa el càrrec des de 1903, mercés a haver sigut reelegit per unanimitat.

Des de la seva joventut, el doctor Martí, figura entre els més entusiastes propagandistes del nacionalisme. Si no volguéssim ferir la seva modestia, l'anomenaríem «el definidor».

El doctor Martí i Julià és una notable personalitat científica. Ha sigut durant molts anys director del renomenat Institut Frenopàtic de Les Corts i actualment presideix la Societat de Psiquiatría i Neurología.

Es de mitjana edat i sumament simpàtic. Té aspecte sacerdotal; aqueix aspecte sacerdotal que alguns dels meus amics madrilenys han cregut descobrir en la majoría de catalans representatius.

Ens reb envolquellat en la seva alba bata de laboratori.

. . . . . .

—Davant la nova actitut de la Lliga, modificarà la Unió Catalanista la seva actuació?

—No puc avançar res del que, indubtablement, succeirà. No devem perdre de vista que la Lliga ocupa noves posicions. Ocupa les posicions que, fins al moment actual, foren exclusivament nostres. Això canvía totalment l'actuació i ponderació de totes les forces catalanistes. La Lliga ha trelladat, per fi, el séu centre de gravetat a l'Estat. No avançarà en les seves posicions. Cas de fer-ho, nosaltres no tindríem raó d'existir. Però no ho farà. No l'abonen, certament, els séus antecedents. Som previsors i sabrem situar-nos—tant la Unió com altres organismes catalans—en el lloc que ens correspon, donant proporcionalment el pas endavant que acaba de donar la Lliga i que no sapigué o no pogué donar l'«esquerra catalana», a pesar d'anomenarse nacionalista. Espero que la Lliga no avançarà mes; és a dir, que la seva actitut es farà definitiva.

—La Unió segueix ferma en les seves propagandes?

—Aquestes i l'exercir una actitut fiscalitzadora que serveixi d'estímul als apátics, és tota la seva missió. Per això hem atacat a la Lliga quan ha volgut pactar amb el govern, i, no pel fet en sí, més per tenir el convenciment que els governs no són, políticament parlant, dignes de Catalunya, o sigui que constitueixen un element inferior.

Per mitjà de les seves Assamblees, la Unió ha anat proclamant per evolució la vida social i política que, en un sentit modern i científic, volem per a Catalunya. Hem volgut portar el nacionalisme català a l'estat actual de les més avançades polítiques socials i administratives. Catalunya vol, no solament reivindicar-se, més manifestar-se dignament en el sentit més avançat i modern.

—Vostè, doctor, no anirà mai a les Corts?

—No entra en els meus projectes. Fóra necessari que s'operessin grans transformacions. Amb homes que no saben res de res, amb farsants que atenen sols al séu negoci, jo no podría tenir-hi tractes. Em repugna l'actual farsa indigna.

—I aqueixos odis? I aqueixes rancunies que hi ha qui diu que vostès sembren?

—No veig la necessitat que l'amor a la terra nadiua sigui niu d'odis. Aquest amor és una afirmació de la Naturalesa que no devem destruir. Jo aspiro a que el meu poble visqui dignament. Els demés sabràn si els convé fer altre tant. Posat a sentir odis, no els sentiría contra cap de les nacionalitats espanyoles, més contra els farsants que viuen a esquena de totes elles.»

* * *

Com ja anunciavem en el número passat, el dia 27 de ls corrents, es celebrarà a Laussanne (Suïça) el III Congrés de les Nacionalitats, on són convocats tots els pobles que es creguin amb dret a reivindicar la llur personalitat nacional.

La Unió Catalanista ha decidit que la llur representació en el mentat Congrés l'ostenti el séu delegat especial a Ginebra, el nostre amic Bassegoda.

En aquests moments, no ens és posible donar altres noticies.

UAB Universitat Autònoma de Barcelona

PER ABATRE L'IMPERIALISME

Els voluntaris catalans a França

HEM procurat, en poques ratlles, descriure la part que els voluntaris catalans prengueren a la batalla de l'Artois, en Els *Ouvrages blanchs,* i al turó 140, aon moriren tants catalans per la lliberació de la França i de les petites nacions opreses pels imperis del centre d'Europa.

En la memorable sessió recordatoria que s'efectuà a Sant Vicens dels Horts, en lloança d' en Ferrés-Costa i demés companys caiguts per sempre més en aquell fet d' armes, han vist nostres voluntaris que lluny, en les terres sagnants, esperen rebutjar l'enemic més enllà del Rin, l'amor de la raça catalana, tots ells s'han sentit encoratjats al saber que preocupa a llur pais l'heroisme dels fills propis; que les fadigues per ells passades no les han sofert estèrilment, sinó que són el gèrmen de la llibertat que s' acosta.

Ells també han volgut celebrar-ne l'aniversari; els oficials que comanen els batallons dels Regiments de la Legió estrangera han fet tot els possibles perquè pugui recordar les gestes dels séus companys desapareguts; molts ens escriuen dient-nos-ho perquè veiem que no desmaien en la seva empresa per mesos i anys que passin, i que llur estat psíquic és el més ufanosament enlairat, puix tenen la confiança més plena i admirable en la victoria, propera, i ben esclatant, com diuen ells.

Quasi tots els voluntaris tornen a ésser al front; fan, altre cop, vida de trinxera un nombre considerable d' ells que han après la manipulació de les metralladores, i són destinats a companyíes especials de la mateixa Legió estrangera, o als batallons de *tiralleurs,* per a reforçar-los; s' han organitzat fins a vint batallons amb els homes dels antics Regiments estrangers i nombroses companyíes de reforç puix s' atança el jorn de la gran i potser última escomesa.

En aquesta situació arriba el 9 de Maig de l'any que correm; les Companyíes d'infantería i de metralladors són, la meitat, a les trinxeres, l'altra fracció és al repòs; la relleva devía fer-se el 9 de Maig a les sis del matí.

El dia 8, al vespre, arriba un capità i ens comunica que la relleva no es farà fins el 10, puix volien que celebressim l'aniversari del 9 de Maig, tan recordat per tots. El dia 9, al matí, ens llegeixen les memories oficials del dia aquell de l' any passat, i ens recordàrem de la mort de tants braus com hem de reparar.

Els que ens tocava estar a les trinxeres passàrem el dia sense treballar, i ens donaren un repàs extraordinari, sense mancar-hi res. Molts anaren al bosc a cercar canyes per a fer flautes i jogar un poc de musica camperola amb que acompanyar nostres cançons, entre elles *La Marsellesa,* i passàrem la jornada cantant i plens d' alegría, acabant donant visques a la França i a nostra estimada i mai prou alabada Catalunya. Tot això, a dos-cents metres dels boches!...

Els companys que eren a cinc quilòmetres enrera, al repòs, tallaren brancatge i arbres sencers del bosc vei, plantant-los davant de les seves habitacions, guarnint-los com solen fer-ho a les sortiges dels carrers de casa mateix, fent també molta gresca. Per tot el vilatge posaren cartells que deien : *Aniversari del*

Angel Nat, de Sans
Desaparescut en el combat del 9 de Maig 1915

9 de Maig. Visca la França! i molts deien : *Visca Catalunya!* Aquell jorn fou de gloria, de *folie,* com deien els francesos, i que tots el portem gravat damunt del cor.

Podeu pensar, però, que dins de l'alegría nostra hi havía la recansa i tristesa pels amics

El nostre col·laborador Camil Campanyà

perduts allà baix a les planes de l'Artois, *i no* deixàrem de pensar en els molts companys que quedaren damunt del camp de batalla, donant la seva sang per la patria.

A un moment donat nostres ulls es dirigiren a les trinxeres enemigues desafiant aquells covards inquisidors de la humanitat; hauríem volgut donar-los una altra lliçó; la rabia ens dominava pensant en ells i esperant amb ansia el dia en que podrem fer justicia.

Aquest dia s'acosta, en que destruirem els caus de feres i les exterminarem pensant en la mort dels nostres germans.

Us escric aquestes lletres estant de guarda a les dues de la matinada. El temps és magnífic; la hora del ball s' apropa, i espero que la sòrt estarà de la nostra banda i que la bandera nostra serà plantada en territori enemic.

Quin ergull per a Catalunya de veure com llurs fills retornen victoriosos!» —*Ángel Martínez.* 1er. Reg. Estr., 1.ª Comp.ª de Metralladores de Reg. 2.ª Secció.

D' aital faiçó ens escriuen tots; en ells, la confiança en la victoria és tan gran, que ni un sol moment desmaien, i cada dia nous combatents senten plaça per a acompanyar-los en el dia esperat de la batalla final que portarà el canvi tan ansiat en la llibertat de l' home i en la dels pobles vius.

Aquests catalans no són ni volen ésser *neutres,* ni volen compartir, tampoc, les *opinións* neutrals de bon nombre de súbdits dels Estats *neutres;* per ells, al món, tots som germans, tots hem de defensar el perseguit, el que té la raó i la sèt de justicia; tots hem de batre'ns al costat del que és atacat per l'home de ment de barbre; no podem ésser testimonis frets i espectants només d' una lluita única en que s'hi juguen els més alts interessos humans. Per aquesta inercia dels *neutres* és perquè, individualment, es porten a cap les més grans injusticies humanes del fort contra el feble; és per aquesta passiva neutralitat que han desaparegut pobles i nacions del concert civilitzador, contemplant-ho els que són *neutres* amb la escusa de que no és a ells als que es perjudica directament; per aquesta *neutralitat* nostra, perdé Aragó la llibertat i morí Joàn de Lanuza, i ara ens paguen amb rencunia; per aquesta passivitat nostra, les *Germanies* de Valencia i Mallorca caigueren sota la empenta dels Governs absorbents i militaritzants; per la inercia i la *neutralitat* dels altres caigueren, després de lluita terrible, Catalunya i Polonia, Hongría, Finlandia i Grecia; segles després, uns tornen a tenir dies de llibertat i altres l'entreveuen.

Per aquest motiu, nostres voluntaris no són *neutrals,* són homes que porten en son si la tradició de llibertat ancestral, que no es pot arrencar ni passant segles per sobre nostra raça; són homes que, conscientment, ens renten de la taca d'egoistes que portem al damunt, des de que Aragó i Valencia caigueren, precedint-nos d' alguns anys a nosaltres; són els descendents de les hosts de la niçaga

S. CARBONELL I PUIG
COMISSIONS :: REPRESENTACIONS
:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::
CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226
::: SANTIAGO DE CUBA :::

dels Pallars, dels Miquelets d' en Pau Claris, d' en Margarit, d' en Bac de Roda, d' en Poal i de tants herois desapareguts quasi de la memoria de tot un poble, emperò que no s'ha pogut arrencar-ne les arrels de nostra terra.

I ara combaten contra aquella munió formiguejant que invadí la Bèlgica i la França, que es desbordava com un torrent en dies de tempesta, que portava un magnífic exèrcit d' homes de vint a trenta anys, forts, robusts, endurits per grans maniobres seguidament fetes, que portaven una tècnica perfeccionada fins a un punt increible; tot enquadrat per oficials durs, frets, despectius, plens d'urc i de certitut de llur superioritat sobre la raça llatina; que, sense pietat, cremaven, mataven i arrasaven; ara tenen de combatre amb gent novella, o vells cansats, en sa major part, que treuen la homogenitat dels antics combatents i, sobre tot, que han perdut ja la confiança en la victoria, que ja confessen que tenen que defensar-se i que porten a la consciencia el remordiment inicial del trencament dels tractats, dels assassinats del *Lusitania,* del *Susex,* del *Portugal* i d'una inacabable llista de crims inútils, ben completament inútils, i que demostren que no és el poble més civilitzat el que és més potent en industria, en comerç i en savis oficials, sinó aquell que té la consciencia més pura, els costums més nobles, el concepte de justicia i de moral per sobre de tot i de totes les coses, fins de la existencia propia.

Si, davant de faltes terribles de moralitat nacional, les nacions que deurien ésser jutges i aplicar el càstig corresponent a les que falten a compromisos fermament jurats en tractats de pau i en els Congressos, amb tanta pompa reunits, resten *neutrals,* de què serveix fer lleis, si hi ha qui les desfà arbitrariament? La por fa declarar *neutres* als que deurien fer entrar en raó i obeir els compromisos contrets als que, descaradament, es col·loquen fòra de tot dret, de tota llei, de tot tractat

Els milers de catalans que lluiten i els que han lluitat, a França, i als Dardanels, i, ara, a Salònica, en són una protesta clarissima, puix amb ells hi són presents tot l'amor, tota la energía i tota l'ànima de la raça de Catalunya.

ARNAU DE VILANOVA

MIGRANYA
DOLORS NEURALGIES
FEBRES, Etc.
SE CUREN AMB
KALMINE
En venda: Centre Productes Farmacéutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.
J. SEGALÁ
Al detall: En totes les farmacies
CAPCES D'UN CATXET : **35 cénts.**

L'ensenyança dels sord-muts catalans

Anys enrera, en les planes del periòdic professional, *El Clamor del Magisterio,* hi aparagué, firmat pel reputat pedagog Salvador Genís, al qual tant dèu el professorat, per ésser, junt amb el malaguanyat Agustí Rius, el més antic campió de l'ensenyança catalana en nostres escoles, un interessantíssim article, planyent-se de que en l'escola on rebíen educació els sord-muts, es valguessin solament del llenguatge castellà, resultant d'aital ensenyança una veritable monstruositat, ja que les families d'aquells desgraciats per a fer-se entendre dels mateixos no tenien altre remei que emplear amb els signes dactilogràfics, la llengua castellana, afegint-se una desgracia damunt l'altre, puix resultava que aquells infeliços es trobaven forasters dins la propia llar.

A aquest tema, de capdal importancia per a tots els que sentim amor per a les coses de Catalunya, no se li prestà la deguda atenció, puix no tinguerem la sòrt de llegir cap més escrit interessant-se per a que desapareixés tan greu anomalía.

Però fa poc temps que amb motiu d'haver assistit el senyor Núñez, Director general de l'Institut Nacional de Sord-muts, de Madrid, a una sessió que li dedicà l'*Instituto Catalán de Barcelona,* es manifestà *muy complacido del estado de adelanto en que se hallaba dicho Instituto,* amb el nou mètode d'ensenyança oral. Com que, dissortadament, la majoría d'aquestes institucions benèfiques està acaparada per elements anticatalans, desseguit se m'acudí el dubte de quina llengua s'empleava per a instruir-los. Era la catalana? Era la castellana? Eren les dugues a la vegada? Estem un bon xic allunyats de Barcelona per a saber-ho. Però molt ens temem que sia la castellana exclusivament. I si fos així, no fóra convenient que la benemèrita Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana fes els mitjans per tal d'influir perquè a la immensa dissort que aclapara als sord-muts no s'hi afegeixi el que sien estrangers dins llur terra?

JAUME ARQUÉ I CLAPÉS

Bellcaire, 7 Juny de 1916

Unió Catalanista

Secció Oficial

La Junta Permanent ha cursat els següents comunicats:

Honorable Senyor:

Tenim el plaer de comunicar-vos que la Junta Permanent de la Unió Catalanista, en la seva sessió del dia 14 dels corrents va pendre el següent acord:

Fer constar en acta i expressar al govern de la República Francesa, el testimoniatge de la més viva i profunda satisfacció de la Unió Catalanista per la prova de justa consideració tributada per l' esmentat Govern envers l'idioma de la nostra Nació Catalana, en conferir-li les prerrogatives d'idioma oficial pels efectes de la censura que les actuals circumstancies imposen a tota la correspondencia en curs per terres franceses; per quant aquest obrar del Govern de França és un regoneixement de la nostra Nacionalitat, i ve a consolidar les simpatíes que la Unió Catalanista desinteresadament, des del primer moment de l'actual conflicte, ha fet públiques per boca dels séus homes representatius, en favor de la causa defensada heroicament per la Nació Francesa.

El qual acord us preguem, senyor, que volgueu transmetre'l al vostre Govern; per qual servei rebeu mercés avançades.

Visqueu, senyor, molts anys.

Barcelona 19 de Juny de 1916.

El President, *D. Martí i Julià;* El Secretari general, *R. Plá i Armengol.*

Honorable senyor Cònsol General de la República Francesa a Barcelona.—Ciutat.

* * *

Honorable Senyor :

La Junta Permanent de la Unió Catalanista en la seva sessió del dia 14 dels corrents va acordar unànimament fer-vos present la patriòtica complacencia amb que ha vist les vostres recents gestions vora el Govern de la República Francesa, encaminades a conseguir que la nostra llengua catalana fos regoneguda com a idioma oficial pels efectes de la censura que les actuals circumstancies imposen a tota la correspondencia en curs pel vostre país,

La Unió Catalanista, que sent com a propies les petites victories de Catalunya que la van portant a la vida internacional, es fa un deure d' expressar-vos la seva cordial satisfacció i d' oferir-vos el séu regraciament, per la faiçó decidida com haveu contribuit a que el Govern Francès, fent justicia i obrant en harmonía amb la sagrada causa de la llibertat que en aquestes hores França defensa conquerint-se l'admiració de tots els homes lliberals de la terra, fes públic acatament de consideració vers el verb immortal de la nostra Nació Catalana.

Visqueu, senyor, molts anys.

Barcelona 19 de Juny de 1916.

El President, *D. Martí i Julià;* El Secretari general, *R. Plá i Armengol.*

Senyor en Emmanuel Brousse.—Perpinyà.

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Per a contribuir a la sotscripció oberta a profit dels voluntaris catalans, s' ha editat una

POSTAL ALEGÓRICA

Val 10 cèntims

Se ven a la nostra Administració

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

Un aconteixement artístic

Així pot qualificar-se l'estrena d'*Els Emigrants*, tragedia en tres actes, original de 'Ignasi Iglesias, que tindrà lloc a les nou de la vetlla d'avui, dissabte, en el Teatre Principal, de la ciutat de Terrassa.

Entre les festes que el teatre català porta celebrades, alguna d'elles ben memorable, tal vegada sigui aquesta la primera que, d'una tan especial manera, pren caràcters de solemnitat única en l'escena nacional.

Els prestigis de l'autor i el tema de l'obra, que fa temps coneixen els devots del nostre teatre, pronosticant-li un èxit definitiu, fan esperar que el Teatre Principal, de Terrassa, devindrà petit per a contenir a tots aquells que, enyorats del nostre art, corren allà on una manifestació de teatre català té lloc.

En la representació d'*Els Emigrants* hi pendràn part més d'un centenar de persones i la mulutut hi té una part tan principalíssima que tota l'obra respira un aire de festa grega i una força tan vibrant, que sembla surti de la terra mateixa el clam de tot un poble.

Bona part dels elements de que es disposa per a la representació d'*Els Emigrants* són ja una garantía de bona execució; l'obra és dificilíssima però no dubtem en assegurar que els nostres artistes sabràn—que prou demostrat ho tenen—vèncer totes les dificultats que se'ls presentin.

Les proves i assaigs s'han fet amb èxit i a pesar de les dificultats immenses que representa el moure una massa d'executants tan nombrosa com la que en *Els Emigrants* pren part, estem més que segurs que la mà experta de l'Iglesias deixarà en la direcció de l'espectacle una bona senyal de la traça que la guía i de l'entusiasme que la mou.

El mestre Morera, el músic que en tota manifestació d'art català, en poca o en molta part s'hi troba la seva col·laboració, ha compost per al segón acte d'*Els Emigrants* una bella cançó de breçol, d'un caient català que enamora.

L'excel·lent escenògraf Josep Rocarol, aiximateix, ha pintat dugues decoracions per a *Els Emigrants*, que podem assegurar, en honor a la veritat, que són dugues obres definitives, dugues hermoses mostres de la moderna escenografía catalana.

Heu's-aquí el repartiment dels personatges d'*Els Emigrants*:

Genoveva, senyora Puchol; *Rosa*, senyoreta Mestres (R.); *Lena*, Sra. Baró (A.); *Ursula*, senyora Sanllehí; *Rita*, Sra. Farnés; *Paulina*, Srta. Vila; *Agnès*, Sra. Cotó; *Maria*, Sra. Riera; *Agata*, senyoreta Parreño; *Teresa*, Srta. Mestres (A.); *Ramona*, Sra. Bertràn; *Lluisa*, Sra. Cortès; *Paula*, Sra, Valls; *Serafina*, Sra. Vidal; *Carme*, Sra. Tresserra; *Antonia*, Sra. Rius; *Trinitat*, Sra. Vallès; *Susagna*, Sra. Andreu; *Jacob*, Jaume Borràs; *Llorenç*, Joaquim Viñas; *Mossèn Mateu*, Sr. Casanovas; *Martí*, Sr. Pellicer; *Oriol*, Sr. Bové; *Hilari*, Sr, Sirvent; *Eudald*, Sr. Bañeres; *Sebastià*, senyor Rovira; *Basili*, Sr. Muñoz; *Desideri*, Sr. Quintana; *Francesc*, Sr. Galceràn; *Valentí*, Sr. Ballart; *Narcís*, Sr. Santacana; *Tomaset*, Sr. Camprodón; *Cosme*, Sr. Guixer; *Felicià*, Sr. Vila; *Vicens*, Sr. Cortès; *Joàn*, Sr. Palau; *Ramón*, Sr. Casas; *Josep*, Sr. Miró.

Gent del poble: dònes, homes i criatures de totes les edats. L'acció en un país imaginari, época contemporania.

Preus inclòs timbre: Butaca amfiteatre, amb entrada, 3'50 ptes.; Butaca pati, amb entrada, 3; Entrada de llotja, 2'50; Butaca segón pis, rengle primer, amb entrada, 2; Butaca segón pis, rengles segón i tercer, amb entrada, 1'50; Llotja de segón pis, 5; Entrada a llotja de segón pis, 1'50; Davanters, amb entrada, 1'25; Setis numerats, amb entrada, 1; Entrada general, 0'50 pessetes.

Despatx de localitats: «Foment del Teatre Català», Boters, 16, 1,er, i Centre de localitats de la Plaça de Catalunya.

La segona representació d'*Els Emigrants* tindrà lloc demà, diumenge, a dos quarts de quatre en punt de la tarde.

GUAITA

És ja d'antic que a Catalunya no hi ha una veritable consciencia col·lectiva. De temperament impresionable, ens aturem a aplaudir al primer joglar de la política que ens presenta de faiçó agradable la suposada solució del nostre problema.

Els polítics, que ho saben, se mofen de nosaltres; ens diuen inútils, a voltes, o somniadors en altres moments, segons els convingui a les seves prèdiques; emprò mai afirmen que la nostra irreductibilitat nacionalista sia la triomfanta, sinò que, tot el més, afirmen la rectificació de la seva doctrina.

En altres pobles, amarats de civilitat, aqueixes befes del sentiment col·lectiu no podrien realitzar-se sense un fort escarment; a Catalunya, en canvi, tots els arlequins de la política son els que priven, i son, també, els que se'ls fa objecte de les majors consideracions socials.

Si a Catalunya hi hagués civilitat; si el nostre poble sigués un poble amb conciencia propia; si coneguessim col·lectivament el valor de serietat social, no permeteriem que qui tantes voltes s'ha befat de Els Segadors, *qualificant-lo, en diverses ocasions, de cant de la impotencia, pretextant un radicalisme nacionalista que no comprenem i que mai, col·lectivament, han sentit ni sentirán, s'erigeixin circumstancialment en suposats propagadors de la integritat de l'ideal nacionalista, que si no volem passar per mancats d'enteniment, tots sabem que no el poseeixen, i que si persistissin en la seva propaganda passat el temps necessari per a influenciar les determinades solucions de caràcter econòmic que es proposen, la major part dels que ara s'hi conformen protestarien, puix tots ens coneixem i no cal fer-se tantes il·lusions de les que els mateixos embaucadors se'ns ne befarien després.*

L'any 1640, la guerra dels segadors, el Corpus de Sang! Recordeu, catalans, la figura tràgica del comte de Santa Coloma, venut a l'opressor! Parlant sinceralment, amb la mà al cor, amics nacionalistes, germans de Catalunya: no creieu, no n'esteu convençuts que entre els molts que enguany, sobtadament, sense causes vistes que ho justifiquin, mostren un entusiasme extraordinari pel Corpus de Sang, n'hi han més d'un que seria guanyador, en traidoria, del comte de Santa Coloma?

Poble de Catalunya: quan apendràs a tenir memoria, enteniment i voluntat per a no ésser joguet inconscient dels mangoneigs de la política?—F.

L'Aplec de la Sardana

Coronat per un éxit inmens s'ha celebrat enguany l'Aplec de la Sardana.

Ja de bon matí, les barretines vermelles reflorien com roselles per les vessants esmeragdades de Vallvidrera i uns estols copiosos de bons fills de la patria creuaven per tot arreu l'ambient sanitós d'eixa vall on s'enclavà l'esguard postrer del nostre Jacinte Verdaguer.

A les onze, finalitzada la festa religiosa, les tonadas melífiques que en Pep Ventura inspirà en la seva sardana «Totes volen herèu» ressonàren pels àmbits com un dolç madrigal, mentre se formaven les rotllanes bò i rendint el pòstum tribut que cada any s'eleva al que fou restaurador de la nostra dança.

A la Vila Joana fou sens dubte aon oferí major esplendor l'Aplec. Les auriflames barrades decoraven el frontispici de la masía i voleiaven invictament.

Les cobles desgranaren magistralment les hermoses composicions «L'aplec de la Sardana» d'en Guiteras i «La Serra del Montgrí» d'en Bou.

L'«Esbart Barceloní de Dançaires» executà exquisidament el «Galop de Cortesía» i el «Ball Cerdà» succeint-se altrament les sardanes, executan-se «Perduda en el bosc» d'en Rossell i «Camprodón» d'en Joàn Manén, acabant-se així la festa del matí.

Entre boirines d'or, l'immensa corrùa anà devallant de la Vila Joana repartint-se entre els recons ubacs de les pinedes per a dinar.

A la tarde, de nou se vegeren reflorir arrèu les quatre barres sobre el fons aurigemat del nostre símbol i la gentada innumera se congregà novament a la plaça de dalt de Vallvidrera augmentant-se cada vegada més pels que arribaven de la ciutat. En honor dels compositors catalans, s'executaren les sardanes inèdites i escrites exprofessament per aquesta festa, «Saltirona» d'en Vidal Roda; «Primavera» d'en Lleonal; «Dolç cant» d'en Vallespí; «En Ciset» de l'Enric Morera; «Espigolant» de l'Oriol; «Ideal» (garlandes) d'en Josep Serra, i altres.

Podem dir que les amenaçadores nuvolades que s'ensenyoriren del cel al avançar la tarde desplegant alguns ruixíms, per a res deslluiren la xamosa festa; car els pal·ladins de la nostra dança seguiren incommobibles el ritme airòs que més tard tornà a ésser acaronat pel sol.

Al baixar, una multitut de joves militants de la Joventut «La Tralla» feren vibrar fortament les estrofes de l'indòmit himne de Catalunya, repetint-lo entusiasticament al passar per davant de la nostra Redacció.

També la festa de la nit correspongué al bon resum de les demès, omplenant-se els jardins del Turó Parc per una gentada grandiosa. Foren tocades per primera vegada les sardanes «Flor de Sang» d'en Blanch; «Balada» d'en Font; i «Galindaines» d'en Serra. A continuació els esbarts «Rotlletó Catalunya», «Esbart Barceloní de Dançaires,» «Esbart Folk-lore» de Catalunya» i l'«Esbart Català de Dançaires» executaren diverses dances populars catalanes essent, uns i altres, llargament ovacionats.

Per acabar, les dugus cobles «La Principal», de Perelada, i «Monigrins» executaren juntes la sardana «Esplendorosa», que el notable mestre Francesc Pujol escriguè expressament per a la festa.

En mig d'un caldejat sentiment patriòtic es donà fi a la festa de l'Aplec de la Sardana que ha passat a esser ja una diada gloriosa per al renaixement prepotent de Catalunya.

Biblioteca de Catalunya
Hemeroteca General

Els conflictes socials

L'ART FABRIL

La setmana passada donàrem la nova de la declaració d'aquesta vaga, que persisteix amb el ma or entusiasme i amb tota fè i decissió a no rependre el treball fins que no sigui amb una veritable victoria.

El conflicte ha pres grans proporcions, i, segons versions, ha arribat a deixar-se el treball en totes les fàbriques del ram.

Pels informes que hem recollit en la Premsa diaria, veiem que en les fàbriques de Fabra i Coats ha estat acceptada la demanda de les vaguistes. Aquestes, que estaven disposades a no anar a la vaga si era col·lectivament acceptat pels industrials la jornada de nou hores i un augment de 25 per 100 sobre els jornals actuals, no estàn disposades, iniciat que és el conflicte, a transaccions individuals que no siguin amb la base de l'esmentada jornada de nou hores i un augment de 50 per 100 sobre els jornals d'ara.

S' han registrat alguns incidents de poca importancia durant el curs de la vaga iniciada. Les vaguistes recorren, en gran nombre, els carrers de la nostra ciutat i les autoritats han pres mesures per a que l'ordre no sigui alterat.

No cal dir que a aquest, com a tots els conflictes obrers, l'acompanya la justicia. Les demandes de millorament econòmic sempre ho han estat justes; la demanda de reducció de dugues hores de treball en una jornada d' onze hores, qui s' atrevirà a dir que no ho és de justa? I, tractant-se de dònes, que, ben sovint, a l'arribar a la llar, després d'una jornada de tanta durada, comença una jornada nova, no solament la jornada d'onze hores és indiscutiblement injusta, sinó inqualificable.

Tenim plena confiança en que el conflicte s' ha de resoldre, aviat, amb una brillant victoria per les valents i perseverants vaguistes.

El lector haurà notat que en el que fa referencia a informació del curs de la vaga que ens ocupa hem parlat prenent per base el que en diu la Premsa diaria.

És costum nostre, al plantejar-se un conflicte obrer, posar-nos en relació directa amb l' associació obrera que porta la direcció del conflicte, podent llavores donar informaclons tretes de les fonts mateixes del conflicte.

A l'anar un dels nostres companys de Redacció a informar-se, a la societat La Constancia, del curs de la vaga actual, se li contestà que no donaven informació a cap periòdic o diari, a no ésser *Solidaridad Obrera.*

Hem sentit, moltes vegades, en les societats obreres, queixes sobre la informació que de costum dóna la Premsa. No neguem que són justes aquestes queixes, perquè ben poca part de la Premsa dedica als conflictes obrers l'atenció que mereixen, i fins sovint hi veiem, en les informacions que d' aquests conflictes dóna la Premsa, una manca d' imparcialitat ben censurable, però creiem més perillós encare que el que la ciutat hagi de saber dels nostres conflictes hagi de sortir precisament, potser, de llocs on més interès hi ha en que es coneguin de la manera que més convé a certa gent.

Respectem moltíssim la decissió de la societat d'Art Fabril La Constancia, però consti que la creiem equivocada.

ELS VIDRERS

Amb el triomf dels obrers ha quedat solucionada la vaga que els vidrers sostenien, havent accedit els patrons en augmentar la tarifa de la mà d'obra fins un any després de finida la present guerra, essent firmades les bases d'arranjament pels obrers i patrons.

L'augment aconseguit és d'un 7'15 per cent.

ELS MARINS

Va creixent en magnitut aquest conflicte provocat per l'avaricia burgesa i la ineptitut dels governants. L'arribada de nous vaixells constitueix cada vegada un nou augment de forces que es sumen a les ja existents, calculant-se que són de quatre a cinc mil els vaguistes.

Per ara i tant no es pot avançar cap nova que porti cap esperança d'arranjament. Sols, fins el moment que escrivim aquestes ratlles sabem que s'hagi presentat un cas aillat i aquest és el del vapor «Trini», els propietaris del qual han firmat les bases. De les demés companyíes no n'hi ha cap que h gi firmat, no contentant-se solament en la seva obstinació sinó que exerceixen tota mena de coaccions secundats dignament per les autoritats.

L'actitut dels obrers, per això, és ferma i serena, ço que els infondeix seguretat de triomfar.

Acords autonomistes del VI Congrès de la Federació Socialista Catalana

El Congrès de la Federació Socialista de Catalunya, celebrat en la ciutat de Tarragona els passats dies 11 i 12 d'aquest mes, revestí una grossa importancia, tant pel nombre de delegats que hi assistíren com pels assumptes tractats per a la difusió dels principis socialistes a Catalunya, així com també per haver adoptat el Congrès, després d'un detingut examen i de haver-hi prestat especial atenció, unes conclusions de caràcter descentralitzador i autonomista.

Heu's-aquí les principals d' aquelles conclusions:

«Reclamar la necessitat de concedir la més amplia autonomía a totes les regions d' Espanya i de procedir immediatament a la descentralització progressiva de tots els serveis administratius, excepció feta dels que depenen dels departaments d'Estat, Guerra i Marina, quals serveis deuràn, no obstant, ésser objecte d'una reforma inspirada en principis democràtics;

Reclamar el lliure us de la llengua catalana en tots els actes de la vida pública i que s' imposi a totes les autoritats, funcionaris i agents de l'Estat, de la «provincia» i del municipi, sense excepció, el deure de parlar correctament la llengua o dialecte que s'usi en les localitats, «provincies» o regions aont prestin els séus serveis, ja que són els funcionaris els qui deuen servir al públic i no aquest (com succeeix en la pràctica), qui està obligat a posar-se a la disposició d' aquell;

Demanar que en les escoles elementals de Catalunya se comenci per ensenyar el castellà per mitjà del català, amb el fi d'evitar l'absurde de que es faci pronunciar i llegir als nens paraules qual significat ignoren la majoría de les vegades;

I denunciar a l' opinió pública la política egoista, pertorbadora i reaccionaria de la Lliga, que, al defensar, en detriment de la immensa majoría dels catalans, els interessos i les insensates passions d'una ínfima minoría, fereix sentiments respectabilíssims i posa en perill la mutua, espontania i cordial confiança que dèu existir entre els pobles dels diferents indrets de l'Estat espanyol».

AL VOL

El problema de la natalitat a Catalunya

El doctor Puig i Sais fa anys que practica pacients i extensos estudis de la natalitat a la nostra Catalunya. El séu patriotisme l' ha induit a realitzar un treball verament de benedictí, cercant estadístiques, confeccionant-ne, establint comparances, arribant a la determinació de dades positives, formulant principis, fixant punts d'obir, i realitzant un estudi d'aqueix problema, tan complet, tan integral, que pot afirmar-se que és una notable, notabilíssima, monografía, a la que resulta, el problema de la natalitat catalana, tan perfectament planejat, tan en tots els séus aspectes dilucidat, que s'ha d'afirmar que, amb aqueixa excel·lent Memoria, els homes d'Estat catalans posseeixen, ben clar, ben marcat, ben precisat, un punt basal de partida per a tota mena d' elucidacions que es vu'guin empendre per a la promulgació de principis, de normes, d'orientacions, a que s'hagi de subjectar el renaixement polític social del nostre poble.

No són, només, les nacions que reneixen, els pobles que han necessitat del perfecte coneixement de la propia biología social. El món civilitzat passa una greu crisi de natalitat que, transitoriament, depaupera els nuclis socials amb la determinació d'una forta disminució del nombre de les individualitats que formen les col·lectivitats; i com aquest fet—la disminució del nombre dels individus—treu valor social als pobles, i els lleva, proporcionalment, valua civilitzadora i eficacia internacional, els pobles que renaixen es troben que el disminuir la natalitat, que el perdre valua d'intervenció llur vida col·lectiva, el renaixement perd en vigoría, l'estat desnacionalitzat és força més dificultós de normalitzar, i la situació nacional d'inferioritat perdura, el procés de renaixement s'encalma i es retarda, i la nació resta supeditada a les accions anormals que la degeneren i mantenen en un estat inferior de no existir per propia positiva valua biosociològica en la vida internacional de la humanitat.

Per lloances que s'adrecin al doctor Puig i Sais, sempre seràn poques per la gratitut que mereix de Catalunya per haver dut a la conciencia de la nostra nació el coneixement d'un dels processos biosocials que més és obstacle a la nostra renaixença i que més impideix que la nació catalana hegui consciencia plena del propi ésser, del propi existir i de les modalitats biològiques que la diferencíen, que la caracteritzen, i li donen trets, abastament, per a reivindicar l'actuació plena de la nostra personalitat nacional.

Més, el treball del doctor Puig i Sais està tocat del mal de parcialisme, i per això resulta que atribueix principalment les causes de la manca de natalitat a defectes socials, provinents, més que res, de la irreligiositat dels catalans, sense adonar-se'n que, als nostres temps, s'estudien tots els problemes de la vida amb equanimitat i no subjectant la recerca de la veritat a prejudicis religiosos que per a res han d' influir en la consciencia de la humanitat, com tampoc ha d'exercir-hi coacció expresament, la irreligió, més ben dit, l'odi religiós. Tan la religiositat, com l' odi religiós, són processos psicomorals anormals, i que, per tant, són d'acció retardataria i pertorbadora de la consciencia humana.

Les societats modernes es troben subjectes a un terrible problema econòmic, que és la causa de totes les desviacions socials, i, referint-nos al fet del decreixement de la natalitat, la causa és complexa, però pot concretar-se en aqueixa afirmació: el matrimoni és car. La gent casada té menys fills; la gent es casa a més avançada edat; la gent es casa menys, els solters augmenten.

IEB Institut d'Estudis Catalans

El creixement gegantí de la riquesa individualista és la culpa de tot. Els jornals, els guanys de tota mena de treballadors, són petitíssims, i no correspòn al positiu guany del productor; aquest —el productor—ha de viure en un ambient que, aixímateix, és afavoridor de l' acumulació de riquesa individualista, resultant que el productor guanya menys, i que l'ambient li obliga a esmerçar amb excés, perquè la inacabable depredació de riquesa que realitza l' individualisme ho adinera tot, i no sols paga deficientment al productor, sinó que s' apodera del poc que guanya, retornant a la riquesa individualista la totalitat del que cobra el productor pel séu treball, o sia, que així, per a la totalitat de la riquesa individualista, passa que la producció surt franca, perquè es reapodera de la totalitat del cost de producció, no essent possible que el productor retingui ni el més lleu estalvi.

No ha augmentat la manca de fills a mesura que la gent s'ha descatolitzat o ha perdut la ideología religiosa que sia; els fills han disminuit a mesura que la riquesa ha anat essent individualista, a mesura que la injusticia econòmica a favor d' una oligarquía de rics s' ha imposat, cada cop més, al món, valent-se dels grans exèrcits, i fins de les guerres, per a assegurar la dominació del regisme polític i l' esclavatge dels elements productors.

No és que no se senti estimació pels fills. Els mateixos treballadors ho diuen: *és car, massa car, tenir fills; amb una parella n'hi ha prou.* És ben clar, això.

A més, el matrimoni és una institució tota plena d'injusticies i defectes. No respòn a l' estat actual de la conciencia humana, tot el que comprèn la legislació religiosa i civil que regula la vida matrimonial. Els temps nous exigeixen, en tot, lleis noves; només en el matrimoni, que és el fonament de les societats, tot segueix inalterable, res ha avançat, i és per això, per manca d'inadaptabilitat del regisme del matrimoni a la vida d'ara, vida individual i social, que els matrimonis minven i que la infelicitat matrimonial és causa de la falta de fills.

El doctor Puig i Sais, que estudía en tots els séus aspectes el problema, no fa la crítica biosocial del matrimoni, i deixa de mentar tot un seguit de causes, que el cinisme de la societat no sols ajuda a que els pobles perdin valua social, sinó que les atribueix a elements, la manca de religió, que són causa positiva d' inhumanitat, de riquesa individual i de pretendre sotsmetre les societats a l' esclavatge i a la tiranía, per les que la riquesa individual constitueixi el fèu de la oligarquía religiosa, que és el fi natural del catolicisme : els productors del món, explotats iniquament per la riquesa individualista, i aquesta riquesa subjecta a l' exacció del centralisme romà, del catolicisme.

El remei que cal a Catalunya és el mateix remei que s'haurà d' aplicar arreu del món. El socialisme, renovant-ho tot, organitzant la humanitat atenent-se a les realitats de la vida, als drets humans naturals, prescindint en absolut de dogmes i principis creadors de castes, és la normalització per la qual els pobles, lliures d'opressions i tiraníes, augmentaràn la natalitat, perquè allavores els productors tindràn la recompensa proporcionada a l'esforç, i els fills *no seràn cars, el matrimoni serà una institució fisiobiològica,* i de la vida normal n'eixirà *la reproducció normal.*

Preguem a tots els que vulguin fer relligar la col·lecció de Renaixement de l' any 1915, vulguin remetre'ns-la promptament, indicant-nos, alhora, els amics de fòra Barcelona, per quin conducte volen que els sigui retornat el volum relligat.

El preu del relligament és de 3,50 ptes.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

SEGUEIX augmentant la llista de sotscripció que tenim oberta en la nostra Redacció a fi de poder enviar «paquets d' apadrinament» als soldats que Catalunya té a la guerra d' Europa.

La setmana que vé donarem compte d' una nova expedició de «paquets» que tenim a punt de remetre als nostres germans que guerregen contra el despotisme imperialista dels pobles usurpadors del dret i la llibertat d' altres pobles.

Heu's aquí, avui, els donatius que darrerament hem rebut :

Suma anterior	601,60
HOSTALRIC	
Germans Arnau	5,00
RIPOLL	
Lluís Pellicer	5,00
Josep Solà i Puig	2,00
Ramón Ramoneda	2,00
Eudald Busquets	1,00
Pere Casas	2,00
Josep Masoliver	1,00
Onofre Ferrés	3,00
Josep Pons	2,00
Josep Masoliver	1,00
Joàn Brugarolas	1,00
Joàn Casanobas	1,00
Joàn Portell	2,00
Ignasi Perramón	2,00
Salvador Puigmartí	1,00
Josep Turon	1,00
Piüs Català	1,00
Nicolau Portabella	1,00
BARCELONA	
Francisco Pastor	0,50
TOTAL	636,10

L'actuació obrera

ELS estampadors i cilindraires en la darrera reunió celebrada donaren compte d'haver guanyat la vaga que sostenien contra la casa Jover i Castells, assolint amb aquest triomf, que siguin reintegrats als séus llocs els 38 obrers que foren despedits.

També es donà compte dels acords presos en l'Assamblea de Valencia.

Es votà per unanimitat la quota extraordinaria de 1'50 pessetes fins a recaudar-ne dugues mil i entregar-les a l'Art Fabril, manifestant llurs simpatíes per la vaga textit, prometent l'apoi moral quan sigui necessari.

Finalment es passà a elegir els que devíen representar a l'entitat al Congrés de l'Art fabril i textil, resultant elegits els companys Batista i Jorge.

◆ Seguint la campanya empresa ha tingut lloc un nou miting organitzat pel Comitè Pro-presos Cenicero.

Aquest tingué lloc al cine Muntanya, on hi assistí una nombrosa concurrencia.

A més de tractar-se i explanar-se els oradors en el cas concret dels successos de Cenicero, també s'al·ludí el cas Castellví i dels presos en general que sofreixen presó per qüestions socials. Hi parlaren els coneguts propagandistes, Ripoll i Vidal, Gaset, Roca, Pestaña, Seguí i Miranda i entre ells dugues vaguistes de l'Art fabril que són na Jacinta i Tomasa Roigé. Presidí l'acte el company Roigé resumint els parlaments que feren.

An aquesta campanya hi ha donat la seva conformitat l'Ajuntament de Barcelona a l'acordar en una de les darreres sessions demanar l'indult al govern pels presos de Cenicero.

Lleida també s' ha volgut adherir an aquesta noble crouada, celebrant en el Centre Obrer de dita capital un miting pro-presos Cenicero, en el que hi prengueren part diferents oradors representants de les diferentes branques del treball, adherint-s'hi varies entitats. A la sortida es posà una safata, recollint-se 9'30 pessetes.

NOVES

DIMARTS passat celebrà reunió la Joventut Catalanista de Barcelona, passant-se, després de pendre diferents acords i discutir altres assumptes, a la elecció del nou Consell Directiu, quedant constituit així :

President, Jaume Cardús; Caixer, Josep Climent; Vocal Comptador, Francesc Castillo; Vocal Secretari, Josep M.ª Quintana; Secretari, Josep Casas.

No cal dir l'animació que entre tots regnà, demostrant tots grans anhels per realitzar una acció pràctica i profitosa per a Catalunya i els séus homes, el que es proposa fer aquest nou Consell Directiu, que, en pendre possessió, ja manifestà la nova norma a seguir, inspirada en els ideals humanissims i democràtics de la Unió Catalanista, proposant-se, per tant, aquesta jove entitat ocupar novament el lloc que ocupava quan estava en el punt màxim de la seva actuació.

Amb aquest motiu, doncs, aquest Consell Directiu envía la més coral salutació a les entitats i periòdics de la Unió, la que fa extensiva a totes les altres col·lectivitats catalanesques.

* * *

En els escaparates de la casa Esteva i C.ª s'hi troba exposat el pergamí que uns quants socis del Círcol d' Ultramarins n' ha fet ofrena al séu consoci i company en Josep Forcada, amb motiu de la brillant campanya que ha sostingut dit senyor en pro de la oficialitat del nostre idioma en tots els afers de la societat de referencia.

El pergamí, que és d' un refinat gust artístic, és obra del notable dibuixant en Faust Renom.

* * *

La Comissió Organitzadora del Centre Nacionalista Català que s'acordà constituir en la reunió del Mundial Palace del dia 10 del corrent porta molt avançats els séus treballs.

En breu serà convocada una reunió general a la que sols podràn assistir-hi els inscrits, per a aprovar alguns acords d' urgencia davant de l'èxit ja conseguit i per l' ingrés d' una important entitat, els socis de la qual, previ acord de disolució, passaràn a engroixir el nou organisme, de tendencies francament esquerranes.

S'avisa als socis que concorregueren a la reunió del Mundial Palace que tinguin llistes d'adhesió d' inscrits, que les enviin abans del dia 25 del corrent a la oficina provisional, Canuda, 14, principal.

◆ ◆ **LA NACIÓ** ◆ ◆

EDICIÓ DEL COMITE DE PREMSA

:: DE LA UNIO CATALANISTA ::

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General

ABONAMENT

1 pesseta trimestre : : Estranger: 1,50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAIXEMENT

2,50 pessetes trimestre : : Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.ª, S. en C.—Mallorca, 257 bis